

Nr 107.

Av herr **Lindblad, Ernst**, om ändring av §§ 54 och 55 riksdagsordningen.

Vid övergång till strängare bestämmelser för vinnande av målet, riksdagstidens begränsning, torde det vara av vikt att från den långt gående frihet, som nu råder beträffande propositioners och motioners avlämnande, ej fastna vid bestämmelser, som kunna medföra verklig olägenhet utan någon som helst vinst, eller som göra arbetet för såväl Kungl. Maj:ts kansli som den enskilde riksdagsmannen onödigt betungande.

Till jordbruksutskottets handläggning förekommer årligen en del ärenden, som till synes och i regel ej vållar *utskottet* synnerligt arbete, men som vid propositionens utarbetande krävt ej så litet förarbete inom Kungl. Maj:ts kansli. Upplåtelser av lägenheter från kronodomän och därmed sammanhängande försäljningsfrågor äro just så beskaffade: de kräva ganska långa utredningar i förväg och noggrant aktgivande vid utskrivandet, något som knappast faller den i ögonen, som blott ser till betänkandets längd i riksdagsprotokollet. Det har varit ifrågasatt, att nämnda ärenden ej skulle behöva gå till riksdagen, men med den mer eller mindre berättigade ömtålighet om riksdagens makt, som nu råder, kan nog knappast en dylik ändring ligga inom möjligheternas område. Den föreslagna tiden för propositions framläggande — 70 dagar — blir nog för sådana ärenden ej så litet till hinders. Skulle riksdagsarbetet verkligen behöva förlängas någon enda dag, om dessa framställningar även med så sen påsk som i år kunde få komma in till riksdagen omedelbart efter påsk? De 14 dagarnas påsklov finge då inom Kungl. Maj:ts kansli komma till nytta vid dylika ärendens handläggning. Med den föreslagna nya lydelsen kommer följden bli den, att en hel del ärenden, som rätteligen och till fördel för saken borde komma fram vid pågående riksdag, uppskjutes till nästa. Arrendevärderingarna ske nu 3 år i förväg, men ofta nog bli utredningarna så omfattande hos domänstyrelsen eller lantmäteristyrelsen,

att egendomarna få upplåtas på blott 1 års arrende i avvaktan på de nödiga förarbetena eller riksdagens beslut. Om detta kan rubriceras som direkt »men» för statsverket, kan jag ej själv avgöra. Jag har velat väcka tanken därpå och föreslår, att ordalydelsen i riksdagsordningen § 54 måtte i stället bliva: — — — »eller prövar uppskov med framställningen lända riket till *olägenhet eller* men». Tillämpning av stadgandet ligger ju för övrigt helt och hållet i Kungl. Maj:ts hand.

Likaså blir i § 55 enligt mitt förmenande nödigt att göra en liten ändring. Då vid helger eller ärendes synnerliga omfattning kammare finner behöfligt att utsträcka motionstiden, skall framställning härom ovillkorligen ske vid kammarens *nästa* sammanträde. Jag tänker mig två vidlyftiga ärenden, som kunna väntas: ny skiftesstadga eller ny vägslag och en tredje, nya vattenrättslagen. Om dessa framläggas för riksdagen på ett vanligt bordläggningssplenium, skulle redan följande dag blivande motionär ha klart för sig, att han behöver mer än 10 dagar för motions avgivande, och därom formligen anhålla. Kanske är propositionen ej i kammaren utdelad samtidigt som den väckes, kanske är ledamoten ej för ögonblicket tillstädes, utan får händelsevis i en tidning först nästa morgon kännedom om saken och skall då utan tillgång till handlingarna hava ögonblickligen klart för sig, först huruvida han skall motionera och för det andra, huru lång tid en eventuell motion skall kräva. Jag föreslår därför 5 dagars frist, eljest blir bestämmelsen utan praktisk betydelse.

Vid avfattning av de nya bestämmelserna synes man jämväl böra tänka på, huruvida ena kammarens beslut om förlängning av motionstiden skall bliva bestämmande även för medkammaren. Eljest skulle ena kammaren — måhända som regel? — kunna taga sig längre motionstid än den andra, och sådant torde väl, teoretiskt sett, böra omöjliggöras. För utskottsarbetets raska bedrivande är tydligen lika hindersamt, om motions tidens utsträckning ägt rum blott i den ena kammaren. Bestämmelsen synes böra avfattas så, att utsträckt motionstid, då den beviljas, automatiskt blir gällande för båda kamrarna. Utskottet formulerar bäst den uttalade meningen, jag anser mig emellertid skyldig att framlägga ny lydelse av § 55, sådan jag tänkt mig den.

Då det nu gäller ändring av grundlags natur, synes man böra gå fram med så pass stor försiktighet, som ämnets vikt kräver.

Med anledning av det anförda tillåter jag mig föreslå följande ändringar i Kungl. Maj:ts proposition nr 111:

Riksdagsordningen § 54: Konungens skrivelser
— — yttrande. Propositionerna — — eller prövar

uppskov med framställningen lända riket till *olägenhet eller men.*

Riksdagsordningen § 55. 1. stycket: Motion — — och må fråga härom ej väckas senare än vid *det sammanträde, som infaller näst efter 5 dagar från propositionens avlämnande. Är motionstiden genom en kammarbeslut sålunda utsträckt, gäller samma bestämmelse för riksdagen i dess helhet.*

Stockholm den 22 mars 1917.

Ernst Lindblad.